

INTERREG V DEUTSCHLAND-NEDERLAND EVALUATIE VAN HET PROGRAMMA

Executive Summaries

**Inventarisatie eerste projecten en inschatting van
programmadoelbereiking**

en

Evaluatie van de programma-uitvoering

EXECUTIVE SUMMARY

INVENTARISATIE EERSTE PROJECTEN EN INSCHATTING PROGRAMMADOELBEREIKING

De voorliggende beide evaluaties zijn in 2016/2017 uitgevoerd volgens het evaluatieplan van het INTERREG-programma. Het eerste deel is bedoeld om een beeld te krijgen van de uitvoeringsstatus van het programma en behandelt bijvoorbeeld de vraag of de doelstellingen naar verwachting bereikt kunnen worden. Daarnaast wordt er gekeken of het programma financieel op schema ligt. Op basis van de vaststellingen worden aanbevelingen geformuleerd.

De volgende programmadoelstellingen worden in het kader van de evaluatie bekeken:

- + Financiële uitvoeringsstatus: het financiële plan van het programma
- + Financiële uitvoeringsstatus: de verdeling van de EU-middelen over de vastgestelde thema's
- + Materiële uitvoeringsstatus: de streefwaarden van de outputindicatoren

De impact van de projecten en het programma pas op een later moment geëvalueerd. Er wordt echter reeds gekeken naar de aard van de bijdrage van de projecten aan de specifieke doelstellingen van het programma. Daarmee zullen eerste uitgangspunten voor de latere 'impact'-evaluaties geïdentificeerd worden.

De voortgang van de programma-uitvoering is voor al deze aspecten en doelstellingen geanalyseerd en beoordeeld. Daarbij is bepaald of de uitvoeringsstatus op het moment van evaluatie (24-11-2016) ten opzichte van de beoogde programmadoelstellingen goed, bevredigend of ontoereikend is.

Wat de **financiële uitvoeringsstatus** van het programma betreft, kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- + De financiële voortgang van het programma als geheel kan op basis van de analyse **zonder meer als bevredigend** worden beoordeeld: de uitvoering van de middelenreservering en de thematische verdeling van de EU-middelen vertonen geen ernstige tekortkomingen of lacunes, de meeste projecten verlopen conform de planning
- + Prioriteit 1: De financiële uitvoeringsstatus van prioriteit 1 wordt beoordeeld als bevredigend tot goed: de EU-middelenreservering is hoger dan bij het voorgaande programma op een vergelijkbaar moment, en de thematische verdeling van de EU-middelen vertoont geen grotere lacunes indien ook de cross-overs tussen verschillende thema's worden meegenomen. De uitvoeringsstatus van IP 4f (Strategisch Initiatief energie en CO₂-arme economie) is beter dan de uitvoeringsstatus van IP 1b (andere Strategische Initiatieven en Overige Sectoren).
- + Prioriteit 2: De financiële uitvoeringsstatus is van prioriteit 2 wordt beoordeeld als bevredigend. De middelenreservering komt overeen met het programmagemiddelde en is lager dan in het voorgaande programma, het grote aantal projectideeën belooft echter een snelle voortgang. De thematische verdeling van de EU-middelen is niet helemaal in evenwicht, maar bestrijkt alle themagebieden.

Wat de **materiële uitvoeringsstatus** van het programma betreft, kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- + De materiële uitvoeringsstatus van het programma als geheel kan op basis van de analyse **zonder meer als bevredigend** worden beoordeeld: in de meeste gevallen staan de outputindicatoren er

zodanig voor dat er geen reden tot zorg is. Hetzelfde geldt voor de projectoriëntatie en de projectvoortgang.

- + Prioriteit 1: De materiële uitvoeringsstatus van prioriteit 1 is als bevredigend beoordeeld. De voortgang van de outputindicatoren is in totaal bevredigend, al zijn de verschillen per indicator vrij groot; bij een aantal outputindicatoren lijkt het bereiken van de programmastreefwaarden in gevaar. De projecten zijn zeer nauw afgestemd op de specifieke doelstellingen; de meeste projecten zijn hierbij direct gericht op productontwikkeling. Veel projecten passen het instrument open projecten/projectdelen toe.
- + Prioriteit 2: De materiële uitvoeringsstatus van prioriteit 2 is als goed beoordeeld. De voortgang van de projectoutputs wordt als goed beoordeeld, al zijn er evenals bij prioriteit 1 aanzienlijke verschillen tussen de indicatoren. Enkel bij één indicator lijkt het bereiken van de programmastreefwaarden mogelijk in gevaar. De projecten zijn op uiteenlopende wijze duidelijk herkenbaar afgestemd op de specifieke doelstellingen van prioriteit 2. Er kan tussen een focus op netwerkvorming van relevante actoren, advisering en informatie, en aanpassingen in dienstverlening en/of infrastructuur worden onderscheiden. Ook in deze prioriteit wordt het instrument open projecten/projectdelen door enkele projecten toegepast.

Al met al kan de uitvoeringsstatus van het programma van 24-11-2016 zonder meer als bevredigend worden beoordeeld. Gezien dit is het mogelijk en deels zelfs waarschijnlijk dat het merendeel van de programmadoelstellingen voor de financiële planning van het programma, de thematische verdeling van de EU-middelen en de projectoutputs aan het einde van het programma wordt bereikt. De vraag over het bereiken van de specifieke inhoudelijke doelstellingen van het programma kan met deze output-gerichte evaluatie nog niet worden beantwoord en zal voor het eerst in de voor 2018/2019 geplande impact-evaluatie aan de orde komen.

Voor het toekomstige monitoren en de optimalisatie van de uitvoeringsstatus van het programma worden **enkele aanbevelingen** geformuleerd:

- + Nauwe monitoring van de middelenreservering, met name in IP 1b en prioriteit 2
- + Binnen de programmagremia bespreken of de beschreven thematische verdeling van de middelen bij de ideeën van de programmapartners aansluit
- + Outputindicatoren CO06, CO27, CO04, CO41, PSI7 und PSI4: Toetsen van alle ingevulde waarden en andere maatregelen, met het doel dat het bereiken van de programmastreefwaarden van deze indicatoren niet of in mindere mate gevaar loopt
- + Prestatie-indicator prioriteit 1 (PSI1): Een zorgvuldige halfjaarlijkse monitoring van de gerealiseerde waarden van deze indicator, met het oog op het bereiken van de uitvoeringsstap in 2018
- + Regelmatige centrale documentatie en monitoring van de projectvoortgang

EXECUTIVE SUMMARY

EVALUATIE VAN DE PROGRAMMA-UITVOERING

Het tweede deel van de voorliggende evaluatie behandelt verschillende concrete aspecten van de uitvoering van het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland. Deze aspecten worden één voor één onderzocht, met het doel voor elk aspect de effectiviteit, planmatigheid en efficiëntie van de programma-uitvoering plus benodigde maatregelen in kaart te brengen en concrete aanbevelingen te formuleren. De **centrale vragen** van de evaluatie waren:

- + Verloopt de programma-uitvoering effectief, efficiënt en conform de planning?
- + Welke aanpassingen en veranderingen zijn noodzakelijk?

De evaluatie is gebaseerd op verschillende **databronnen**: projectdata uit het monitoringsysteem (stand 24-11-2016), de resultaten van een online-enquête voor begunstigen, interviews met vertegenwoordigers van projecten en programma-actoren en resultaten van eerdere evaluaties.

De **resultaten** van het onderzoek naar de verschillende evaluatie-aspecten m.b.t. deze centrale vragen kunnen als volgt worden samengevat:

- De vermindering van de **administratieve lasten voor de begunstigen** lijkt het programma al met al te zijn gelukt, met name in de uitvoeringsfase van de projecten. De administratieve lasten worden echter door de begunstigen nog steeds als eerder hoog ingeschat, wat een efficiënte programma-uitvoering tot op zekere hoogte nog belemmert, ondanks de gerealiseerde verbeteringen. De geïdentificeerde benodigde maatregelen en de concrete aanbevelingen richten zich dan ook op die aspecten waarbij vereenvoudigingsmaatregelen nog niet hebben gewerkt zoals gepland of waarbij een verdere vereenvoudiging en ondersteuning noodzakelijk en mogelijk lijkt.
- De **toepassing van de outputindicatoren** en de in verband daarmee ingevoerde vernieuwingen lijken in principe te werken, maar de gebrekkige eenduidigheid van de definities van de indicatoren en de foutgevoeligheid van de ingevoerde waarden hebben een negatief effect op de validiteit van de gegevens. Dit kan ook een nadelige invloed hebben op een effectieve en efficiënte programma-uitvoering. De aanbevelingen op dit gebied omvatten daarom een specificering van de definities, het controleren, corrigeren en opnieuw analyseren van de waarden, een verbeterde monitoring, en onderling overleg en uitwisseling over langetermijnverbeteringen en alternatieven voor het systeem van outputindicatoren.
- De **goedkeuringsprocedure** van het INTERREG V-programma is middelmatig transparant en niet op alle aspecten in het volledige programmagebied vergelijkbaar, en de lengte ervan lijkt ten opzichte van het voorgaande programma niet wezenlijk te zijn veranderd, hoewel de periode tussen goedkeuring en beschikking korter is geworden. Terwijl buiten kijf staat dat de procedure in principe goed werkt, kunnen deze aspecten de effectiviteit en efficiëntie van de programma-uitvoering nadelig beïnvloeden. De aanbevelingen voor dit aspect omvatten daarom meer en duidelijkere centrale en individuele informatie over de goedkeuringsprocedure voor aanvragers, een verdere harmonisering van ten minste de resultaten van individuele processen in de procedure, en bewustmaking van de programmapartners van het belang van tijdige besluitvorming en naleving van deadlines.
- De effectiviteit en efficiëntie van de **strategische initiatieven** kan nog niet definitief worden beoordeeld, maar er zijn positieve aanzetten zichtbaar, met name wat betreft de effectiviteit van dit

instrument, die ook een positief effect heeft op de effectiviteit van de algemene programma-uitvoering. De strategische initiatieven zorgen voor focus in het programma, er is meer aandacht voor de kwaliteit van de projecten, en er zijn eerste aanzetten zichtbaar van de vorming van netwerken en synergieën tussen projecten. De efficiëntie van de strategische initiatieven blijkt uit het grote aantal projecten dat is goedgekeurd en in de efficiëntiebevorderende maatregelen die zijn genomen ter beperking van de projectomvang. De laatstgenoemde lijken echter niet op alle punten succesvol te zijn geweest. De aanbevelingen op dit gebied omvatten daarom meer maatregelen voor netwerkvorming en het creëren van synergieën tussen projecten, een nauwgezette monitoring van het verband tussen projectomvang en efficiëntie, en een mogelijke actualisering van de strategische initiatieven.

- Het **Innovatie-Overleg** kan o.a. gezien zijn kengetallen en de beoordelingen door de begunstigden en de programma-partners worden bestempeld als een effectief orgaan, waarbij deels wel kritiek klinkt op o.a. de communicatie van het IO, de duidelijkheid van zijn opmerkingen en de transparantie van de beoordeling. De werkwijze van het IO is onderzocht voor wat betreft de aan te leveren informatie, de samenstelling van dit orgaan en het tijdstip en de duur van de beoordeling van projectvoorstellen. Uit dit onderzoek komt het IO zeker als efficiënt naar voren, maar een aantal punten zijn mogelijk voor verbetering vatbaar. Al met al kan het IO een belangrijke bijdrage aan een effectieve en efficiënte programma-uitvoering leveren. De aanbevelingen betreffen betere informatie voor de aanvragers over de rol en werkwijze van het IO, betere communicatie door het IO zelf, het verifiëren van de prioritering van het IO en van de regionale organen en de bespreking van maatregelen die de duur van de procedure kunnen beperken.
- Met betrekking tot **N+3 en N+1** kan op het evaluatiemoment een effectieve en planmatige programma-uitvoering worden vastgesteld, maar de cijfers zeggen nog relatief weinig. De N+1-regel lijkt, voor zover ze consequent kan worden geïmplementeerd, een goede aanvulling op de N+3-regeling van de Europese Commissie te zijn, met name wanneer een 100%-middelenreservering in het programma kan worden bereikt. Als zodanig kan de N+1-regel een belangrijke bijdrage leveren aan een effectieve en efficiënte programma-uitvoering. Naast de reeds plaatsvindende grondige monitoring van de situatie zijn geen andere benodigde maatregelen geïdentificeerd.

Al met al kan worden geconstateerd dat vrijwel alle in de evaluatie onderzochte aspecten in principe een positieve bijdrage aan een effectieve programma-uitvoering leveren, d.w.z. ze bereiken het beoogde doel, en meestal op de wijze zoals gepland. Alleen bij enkele maatregelen ter vermindering van de administratieve lasten en bij de outputindicatoren is dit niet het geval. Hier bestaat echter de verwachting dat de effectiviteit door enkele maatregelen (weer) kan worden bewerkstelligd. De effectiviteit van de strategische initiatieven kan nog niet definitief worden beoordeeld omdat daarvoor nog de concrete projectresultaten ontbreken. De efficiëntie van de programma-uitvoering is lastiger te onderzoeken en beoordelen. Bij de meeste onderzochte aspecten kunnen echter punten worden geïdentificeerd waarbij de efficiëntie nog voor verbetering vatbaar is, deels met relatief eenvoudige maatregelen die bijv. de transparantie van de procedures verhogen, en deels met maatregelen die een goede afstemming vereisen, zoals bijv. maatregelen ter verdere vermindering van de administratieve lasten.